

نسیم کرکشا

دستور العمل با و نصایح سلوکی خواجہ شمس الدین محمد

اقتباس از برداشت های

عارف و اصل، حکیم متال، مفسر بی بدیل، مرحوم آیہ اللہ

علامہ سید محمد حسین طباطبائی

موصوفیم القدر، فقیہ عارف، مرحوم آیہ اللہ شیخ علی پهلوانی تهرانی

موصوفیم العزیز، فقیہ عارف، مرحوم آیہ اللہ سید عبداللہ جعفری تهرانی

نقشہ السیرین آوار تانہم وینا نم

تالیف
مصنف

سرشناسه	ص. ج. ۱۳۴۲ -
عنوان و نام پدیدآور	نسیم کره گشا : دستورالعمل‌ها و نصایح سلوکی خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی / تألیف ص. ج. : اقتباس از برداشت‌های سید محمدحسین طباطبائی، علی بهلولی‌نهرانی، سید عبدالله جعفری‌نهرانی.
مشخصات نشر	نهران: تراث، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۸۰۷ ص.
شابک	۹۷۸-۶۳۲-۹۷۶۵۸-۳-۸
وضعیت فهرست نویسی	فہیا
یادداشت	کتابنامه.
عنوان دیگر	دستورالعمل‌ها و نصایح سلوکی خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی.
موضوع	حافظ، شمس‌الدین محمد. - دیوان - نقد و تفسیر
موضوع	Hafiz, Shamsoddin Mohammad, ۱۴th century . Divan-- Criticism and interpretation
موضوع	شعر فارسی -- قرن ۸ق. -- تاریخ و نقد
موضوع	Persian poetry -- ۱۴th century -- History and criticism
شناسه افروده	طباطبائی، سید محمدحسین، ۱۲۸۱ - ۱۳۶۰.
شناسه افروده	Tabataba'ei, Sayyed Muhammad Husayn
شناسه افروده	سعادت‌پرور، علی، ۱۳۰۵ - ۱۳۸۳.
شناسه افروده	جعفری نهرانی، سید عبدالله، ۱۳۰۱ - ۱۳۹۲.
شناسه افروده	حافظ، شمس‌الدین محمد، ۱۳۹۲ ق. دیوان، شرح
شناسه افروده	Hafiz, Shamsoddin Mohammad, ۱۴th century . Divan . Commentaries
رده بندی کنگره	PIR ۵۲۳۷
رده بندی دیویی	۱/۳۳۵۸
شماره کتابشناسی ملی	۷۶۶۴۶۲۰

نشر تراث

پیکر گشت

دستور العمل‌ها و نصایح سلوکی خواجه شمس‌الدین محمد حافظ شیرازی

مؤلف: ص. ج

بازخوانی: ز. ص

ناشر: تراث

چاپ: اعتماد

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۳۲-۹۷۶۵۸-۳-۸

قیمت: ۱۶۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق چاپ و نشر و بهره برداری الکترونیکی برای مؤلف محفوظ است

تلفن: ۰۹۱۹۷۴۷۷۷۱۰

پست الکترونیکی: torath@chmail.ir

فهرست مطالب

سخن ناشر.....	۵	متمکن در توحید.....	۶۶
سخن آغازین.....	۲۹	خاطره.....	۶۷
حکایت.....	۲۹	کلاس درس عشق.....	۶۷
حافظ شناسی.....	۳۳	نسیم گره گشا.....	۶۸
حافظ در نگاه فیض کاشانی.....	۴۴	تفال به دیوان حافظ.....	۷۰
حافظ در نگاه حکیم سبزواری.....	۴۶	مشکلات سیر و سلوک الی الله.....	۷۳
حافظ در نگاه آیه الله شیخ عبدالکریم حائری.....	۴۶	تبعیت از استاد طریق.....	۷۴
حافظ و آیه الله میرزا جواد آقا ملکی تبریزی.....	۴۸	مانع حضور در محضر محبوب.....	۷۵
علاقة آیه الله قاضی به خواجه حافظ.....	۴۸	اسماش دنیوی و اخروی.....	۷۶
حافظ در نگاه علامه طباطبایی.....	۴۹	سرکشی و خودستایی، مانع سلوک.....	۷۷
سوغات شیراز.....	۵۰	دعای سالک برای اسما و خویش.....	۷۹
شیعه بودن خواجه حافظ.....	۵۱	فقر مادی سالک.....	۸۰
حکایتی از آیه الله حسن الهی.....	۵۲	طریق راه یابی به حیات ابدی.....	۸۱
حافظ و میرزا ابوالحسن هاشمی.....	۵۳	دُر آشک.....	۸۲
حافظ در نگاه آیه الله بهجت.....	۵۴	پی بردن به راز دهر.....	۸۳
حافظ در نگاه آیه الله جعفری تهرانی.....	۵۴	نصیحت پذیری.....	۸۴
حافظ در نگاه آیه الله بهلولانی.....	۵۵	التزام عملی به عبادت قشری و لیبی.....	۸۵
حافظ در نگاه امام خمینی.....	۵۶	مانع وصال.....	۸۶
حافظ از نگاه مقام معظم رهبری مدظله.....	۶۱	از دست ندادن عیش نقد معنوی.....	۸۷
تذکره به جای یکی از مراجع معاصر نجف اشرف.....	۶۳	چیدن گل حقیقت از گلستان زندگی.....	۸۸
نعمت حاکم موحد هم مسلک.....	۶۳	بهار جوانی.....	۹۰
لسان الغیب.....	۶۵	مصاحبت با اولیای الهی.....	۹۱
شرح دیوان حافظ.....	۶۶	دل نبستن به دنیا و دل بستن به دنیا آفرین.....	۹۲

شور و نشاط جوانی..... ۱۶۴	گشایش درهای عوالم معنوی..... ۱۴۳
رونمایی نکردن از اسرار در پرده..... ۱۶۴	قانع بودن به روزی مقدّر و رهایی از غم..... ۱۴۳
توقع عیش و خوشی از دنیا..... ۱۶۵	تنگدستی..... ۱۴۴
سرّ گریه عاشق در حال فراق و وصال..... ۱۶۶	متاع خودبینی و خودخواهی..... ۱۴۵
توبه از گناه عشق نور زیدن..... ۱۶۷	کاروانسرای دودر..... ۱۴۵
خواب بهتر از بیداری..... ۱۶۷	تحمل رنج مقام عیش..... ۱۴۶
بی اعتنائی راهنمایان طریق..... ۱۶۸	مکتبخانه عبرت..... ۱۴۷
تحمل رنج های طیّ طریق..... ۱۶۹	جولان تیر در هوا و غفلت از سرآشینی..... ۱۴۸
گریه سحری و نیاز نیمه شبی..... ۱۶۹	عاشقی کجا و به خواب ماندن کجا..... ۱۴۹
سر سپردگی نسبت به انبیا و اولیای الهی..... ۱۷۰	آشنایه وفا به عهد عبودیت..... ۱۵۰
اتکاء بر عمل و محرومیت از قرب الهی..... ۱۷۱	صبر پیشگی در سلوک الی الله..... ۱۵۱
اغتنام حقیقی فرصت ها..... ۱۷۲	چاره جویی در سلوک..... ۱۵۱
پناهندگی دائمی به حضرت جانان..... ۱۷۳	آبیاری نمودن بذر مهر و وفا..... ۱۵۲
خبر ناله و آه..... ۱۷۳	سرمایه شکسته دلی..... ۱۵۲
طریق راه یابی به حیات طیبه..... ۱۷۴	جهت دادن به طمع..... ۱۵۳
رنجاندن خلق خدا در مذهب عاشقی..... ۱۷۴	صدق در عبودیت و بندگی..... ۱۵۴
بهره مندی از دعای زنده دلان..... ۱۷۶	وظیفه سالک عاشق در دعا..... ۱۵۵
شب قدر، شب همنشینی با حضرت دلدار..... ۱۷۷	اغتنام اوقات خوش معنوی..... ۱۵۵
افشای راز خلوتیان..... ۱۷۸	غمخوار و غمخور خود بودن..... ۱۵۶
کناره گیری از غافلان..... ۱۷۹	ناله و گریه و زاری افتادگان..... ۱۵۷
پناهندگی به کوی هادیان طریق..... ۱۷۹	ناله شبانه عاشق مهجور..... ۱۵۸
پختگی در سلوک..... ۱۸۰	طریق خوشی و خوش دلی..... ۱۵۸
بهره بردن سالک از سحرگاهان و صبحگاهان..... ۱۸۱	سوزاندن وجود مجازی..... ۱۶۰
تبدیل نمودن تهدیدها به فرصت ها..... ۱۸۱	نذرت مجازی و لذت حقیقی..... ۱۶۰
غفلت از یاد معشوق..... ۱۸۲	فرصت طلایی عید فطر..... ۱۶۱
محبوب نبودن حضرت حق..... ۱۸۳	تسلیم مهر و فخر حضرت جانان بودن..... ۱۶۱
بهترین رفیق سالک..... ۱۸۳	مانع مشاهده جمال بی مثال تجلی دهنده عالم..... ۱۶۲
طریق راه یابی به عافیت حقیقی..... ۱۸۴	بلای فرو رفتن در خواب غفلت..... ۱۶۳

- ۳۴۴..... فراغت ایام جوانی
- ۳۴۴..... عاشق شوریده خاطر
- ۳۴۴..... خشنودی خلق و ناخشنودی خالق
- ۳۴۵..... دل خرم و آباد
- ۳۴۵..... بلند همتی سالک صادق
- ۳۴۶..... کوس سر بلندی سالک عاشق بر آسمان
- ۳۴۶..... هم نشینی و مصاحبت با استاد طریق
- ۳۴۷..... عشق و شباب و رندی
- ۳۴۷..... عزم بر کامر و اشدن از شهود
- ۳۴۸..... گوی خیر زدن در پهنه دنیا
- ۳۴۸..... چشم امید داشتن سالک به وصال
- ۳۴۹..... ماند گاری نکویی اهل کرم
- ۳۵۰..... دائمی نبودن غم هجران و روزگار فراق
- ۳۵۰..... ضرورت بهره مندی از هدایت استاد طریق
- ۳۵۱..... آسایش بی رنج
- ۳۵۱..... کندن کوه با مره چشم
- ۳۵۲..... مدد خواهی سالک از استاد طریق
- ۳۵۳..... استمداد سالک عاشق از حضرت معشوق
- ۳۵۳..... بر طرف نمودن غبار تعلقات
- ۳۵۴..... دست نکشیدن سالک از عبادات قشری
- ۳۵۵..... نثار تعلقات به پای حضرت معشوق
- ۳۵۵..... حل مشکلات تو حیدی
- ۳۵۶..... کتمان اسرار تو حیدی
- ۳۵۶..... نگارش اسرار در حاشیه جان
- ۳۵۶..... همواره در تحت تربیت و زیر سایه استاد بودن
- ۳۵۷..... ملامت نکردن نسبت به بیگانگان از طریق
- ۳۵۸..... مانع و وصول به مقصد اصلی
- ۳۵۹..... کرشمه دلفریب دنیا
- ۳۲۴..... خلوص در عاشقی
- ۳۲۴..... ریشه غم و اندوه دنیوی و راه خلاصی از آنها
- ۳۲۶..... سجاده ربایی
- ۳۲۶..... لذت ها و عظمت های ظاهری
- ۳۲۷..... بی توجهی سالک به ملامت های شیطان
- ۳۲۸..... گله گذاری و شکایت سالک
- ۳۲۸..... دوری از استاد طریق
- ۳۲۹..... بی خبر بودن سالک از طوفان های طریق عشق
- ۳۳۰..... قناعت نمودن عاشق به معشوق
- ۳۳۱..... تواضع و افتادگی سالک
- ۳۳۱..... کندن نهال دشمنی با خلق خدا
- ۳۳۲..... وجد و نشاط سالک
- ۳۳۳..... سزاندو هناک و غم باری و طریق رفع آن
- ۳۳۳..... سیر و سلوک در سر پیری
- ۳۳۴..... رنج تعلق به ماسوی الله
- ۳۳۵..... غم از دست دادن سرمایه های دنیوی
- ۳۳۵..... پاسبانی از حریم جان
- ۳۳۶..... استقبال سالک از ناملایمات
- ۳۳۷..... انفاق و بخشش در راه خدا
- ۳۳۸..... وصول به حقیقت و محروم از محرم بار گشتن
- ۳۳۹..... درخواست استاد طریق
- ۳۳۹..... استقامت در طلب
- ۳۴۰..... سالک بی وفا
- ۳۴۱..... بهره مندی از فرصت انس با حضرت محبوب
- ۳۴۱..... بلند همتی سالک عاشق
- ۳۴۲..... مراوده با دنیا دوستان ناپاک
- ۳۴۳..... گدایی در کشور عشق
- ۳۴۳..... نوشیدن می مراقبه در پنهانی

نو شیدن ابتلائات زهر آگین..... ۳۵۹	مغرور نشدن از حالات خوش معنوی..... ۳۷۵
بی اعتنا نبودن به پند اساتید طریق..... ۳۶۰	بر ملا شدن مجاز ها و شرمنده شدن بندگان..... ۳۷۶
اشک آبر و ساز و ناله فریاد رس..... ۳۶۰	التزام سالک به شریعت..... ۳۷۶
غنیمت دانستن تهجد و بیداری در شب..... ۳۶۱	شهرت های معنوی..... ۳۷۷
کتمان اسرار عالم عشق..... ۳۶۱	بهره مندی از سحر خیزی..... ۳۷۸
عنایات حضرت محبوب به شب بیداران..... ۳۶۱	لطف حضرت محبوب در حق سالک..... ۳۷۸
عاشق..... ۳۶۲	کناره گیری از پریشان فکری..... ۳۷۹
محکوم محض حضرت معشوق بودن..... ۳۶۳	خموشی در برابر بیگانگان از اسرار الهی..... ۳۷۹
حکایت بلای هجران..... ۳۶۳	اکتفا نکردن سالک به عبادات قشری..... ۳۸۰
گوی زدن در میان زندگی..... ۳۶۴	دور نشدن سالک از درگاه حضرت جانان..... ۳۸۰
عیش خوش در بوته هجران..... ۳۶۴	دوبینی و شرک خفی..... ۳۸۱
آه و ناله نیمه شب..... ۳۶۵	مخفی نگاه داشتن اسرار الهی از مدعیان ارادت..... ۳۸۱
استقامت بر طی طریق فطرت..... ۳۶۶	کناه وجودی..... ۳۸۲
کوچک نشمردن اهل توحید..... ۳۶۶	هر زمانی را برای سلوک غنیمت دانستن..... ۳۸۲
ادب داشتن نسبت به اولیای الهی و اساتید طریق..... ۳۶۷	ابتلائات را از حضرت محبوب دانستن..... ۳۸۳
به خود بالیدن در سلوک..... ۳۶۷	سالک و فاکتنده به عهد امانت ازلی..... ۳۸۳
همت بلند داشتن در طریق عاشقی..... ۳۶۸	کمیت و کیفیت در اعمال و عبادات..... ۳۸۴
اثر داشتن اشک روان در سلوک..... ۳۶۹	بهره مندی سالک از تجلیات حیات بخش الهی..... ۳۸۵
دم زدن از عشق و عاشقی..... ۳۶۹	ارزش هزینه دادن در سیر و سلوک الی الله..... ۳۸۵
توجه به کرامات و رعایت ادب سلوکی..... ۳۷۰	فهم اسرار و دقائق و حقایق توحیدی..... ۳۸۶
رضایت داشتن از مقدرات الهی..... ۳۷۰	از بین برنده غم های عالم..... ۳۸۶
دگرگونی زمانه و استقامت سالک..... ۳۷۱	جمع بین ظاهر و باطن..... ۳۸۷
عبرت آموزی سالک از دل بستگان به مجاز..... ۳۷۲	بهره مندی پیر و جوان از مشاهدات..... ۳۸۷
گنج معرفت و وصال در خراب آباد دنیا..... ۳۷۳	حجاب دوئیّت و اثنت..... ۳۸۸
عدم آسودگی در سلوک الی الله..... ۳۷۳	فرمانبرداری سالک..... ۳۸۸
استادان فریب دهنده و مراقبت سالک..... ۳۷۴	نثار نمودن پی در پی سر..... ۳۸۹
پناه بردن سالک غفلت زده به خداوند..... ۳۷۵	سائیدن سر عبودیت و بندگی به درگاه محبوب..... ۳۸۹
	ملالت سالک از عبادات قشری..... ۳۹۰

- طریق زدودن غم در هنگام مواجهه با ناملازمات ۷۲۲
 بهره‌مندی از هدایت‌های استاد در فتنه‌ها و
 حوادث زمانه ۷۲۲
 کتمان سیر از خامان‌ره نرفته ۷۲۳
 تحمل رنج چیدن گل مُراد ۷۲۳
 ناامیدی سالک از گردش روزگار ۷۲۴
 تعلق نداشتن سالک به خود و داشته‌هایش ۷۲۴
 مانع ذوق حضور ۷۲۵
 بی‌توقمی سالک از جهان‌گذران ۷۲۶
 آمدن و رفتن ماه رمضان در نظر سالک ۷۲۶
 نیازمندی سالک به مرشد مسیح‌دم ۷۲۷
 چشم‌پوشی سالک از دنیا و آخرت ۷۲۷
 دوام عیش عاشق ۷۲۸
 تنها تحفه سالک عاشق به محضر حضرت
 معشوق ۷۲۸
 توشه‌برداری سالک از طراوت و نشاط جوانی ۷۲۹
 تطهیر دل از نفاق و شرک خفی ۷۲۹
 فریفته نشدن به نعمت‌های دنیوی ۷۳۰
 بوبیدن گل کامیابی ۷۳۱
 دوپند راه‌گشا و پرسود ۷۳۱
 قابل ساختن آینه دل برای شهود ۷۳۲
 مراقبت سالک از عمر گر انمایه ۷۳۲
 رهایی سالک از حجاب کبر و خودبینی ۷۳۳
 خواب عدم و هشیاری سالک ۷۳۴
 غفلت سالک از بادی ۷۳۴
 قابل اعتماد نبودن دلربایی‌های دهر ۷۳۵
 تخلص جان از غیر حضرت جانان ۷۳۵
 طریق دستیابی سالک به وصال حضرت دلدار ۷۳۶
 هدر ندادن کیمیای همت به پای دنیای دون ۷۳۶
 سز شرافت آدمی بر همه موجودات ۷۳۷
 بهره‌برندگان از دنیای فانی ۷۳۸
 کلید گنج مقصود ۷۳۸
 اربعین‌گیری سالک ۷۳۹
 مقامات معنوی و انگشتر سلیمانی ۷۳۹
 بت‌شکنی سالک ۷۴۰
 ادب نسبت به سالکین طریق قرب الهی ۷۴۰
 مزین شدن سالک به شهود فقر و فنای مطلق ۷۴۱
 نیازمندی سالک به خضر راه ۷۴۲
 دستیابی به سلطنت فقر ۷۴۲
 مفتاح مشکل‌گشایی ۷۴۳
 چشم‌پوشی سالک از دنیا و فریبندگی‌هایش ۷۴۳
 تبعیت از هوای نفس، بالاترین مانع سالک ۷۴۴
 خطر مصاحبت با دوست بد ۷۴۴
 حشر سالک بر مصائب فراق ۷۴۵
 همدلی و همدمی با استاد طریق و دوستان ۷۴۵
 خیر خواه ۷۴۶
 تجرد سالک از عالم طبیعت ۷۴۶
 طی طریق گذشت ۷۴۷
 مشکلات طاقت‌فرسای طی طریق عاشقی ۷۴۷
 قدم گذاشتن آسایش طلبان در سیر و سلوک ۷۴۸
 الی الله ۷۴۸
 محرومیت کامروایان و ناز پروردگان از سیر و
 سلوک ۷۴۸
 راهیابی سالک به غرض غایی از خلقت بشر ۷۴۹
 طریق دستیابی به گوهر عشق ۷۴۹
 حجاب مایی و منی ۷۵۰

۷۶۶.....	راه ریشه کن کردن انیت موهوم.....	۷۵۰.....	یادراهِگشای حضرت جانان.....
۷۶۷.....	بیرون آمدن سالک از حجاب خودبینی و عبادات قشری.....	۷۵۱.....	عشق ورزی عالم هستی به حضرت جانان.....
۷۶۷.....	تواضع و شکستگی، رمز موفقیت سالک.....	۷۵۱.....	قابلیت سالک عاشق برای وصال معشوق.....
۷۶۸.....	بهره‌مندی سالک از ساعات و لیالی عمر.....	۷۵۲.....	راه‌گشایی نهجد و سحر خیزی برای سالک.....
۷۶۹.....	کتمان نمودن اسرار عاشقی از طبیبان نامحرم.....	۷۵۲.....	بهره‌مندی سالک از هنر عشق.....
۷۶۹.....	عنادورزی و ستیزه‌جویی با سالکان متنهجد.....	۷۵۳.....	هدر ندادن عمر عزیز در بطالت.....
۷۷۰.....	کام برداشتن سالک عاشق از دوران عمر خویش.....	۷۵۳.....	نجات بخشی دعای نیمه‌شب سالک.....
۷۷۰.....	رو آوردن سالک به عبادات لبی خالصانه و عاشقانه.....	۷۵۴.....	دشواری طی طریق عشق.....
۷۷۱.....	رها شدن سالک از سرگردانی و آشفتگی مهران.....	۷۵۴.....	می خوردن و غم نخوردن.....
۷۷۱.....	بهره‌مندی سالک عاشق از نفحات قدسی معشوق.....	۷۵۴.....	هشدار به سالکین راه خدا نسبت به اتلاف عمر.....
۷۷۲.....	طریق راهیابی به شهود قدسی.....	۷۵۵.....	قانع نشدن سالک به شیرینی‌های مختصر در میانه راه.....
۷۷۲.....	شکفته شدن غنچه و جودی سالک.....	۷۵۵.....	تنبه سالک از خواب شدید غفلت.....
۷۷۳.....	طریق کام‌جستن.....	۷۵۶.....	آزاد شدن سالک از اسارت در قفس.....
۷۷۴.....	مانعیت عجب ناشی از فضل و دانش.....	۷۵۷.....	بهره‌مند ساختن دیگران از عطر و جودی خویش.....
۷۷۵.....	مراتب سیر الی الله.....	۷۵۸.....	پافشاری و استقامت سالک در سلوک.....
۷۷۶.....	ناامید نشدن سالک از نامه سیاه خودش.....	۷۵۹.....	بی توجهی سالک به سراب دنیا.....
۷۷۷.....	خانمه.....	۷۵۹.....	زبان حال گل با بلبل شوریده.....
۷۷۹.....	فهرست موضوعی.....	۷۶۰.....	جلوه‌گری معشوق از طریق ملکوت مظاهر.....
۸۰۳.....	فهرست منابع.....	۷۶۱.....	بهره‌گیری سالک از نوبهارهای زندگی.....
		۷۶۲.....	شرط اثر گذاری پند و اندرز.....
		۷۶۲.....	معاملات سودمند سالک.....
		۷۶۳.....	بهره‌گیری سالک از صفحات کتاب آفرینش.....
		۷۶۴.....	واهمه‌نداشتن سالک از مشکلات سیر و سلوک.....
		۷۶۴.....	پرهیز سالک از غم و غصه‌های بی‌ثمر.....
		۷۶۵.....	بهره‌مندی سالک از انوار الهی.....
		۷۶۵.....	طریق خلاصی سالک از غم دنیا و آخرت.....